

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **nezl. V. L.,** právně zastoupený JUDr. Annou Bělunkovou, advokátkou se sídlem v Ostravě, Tovární 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 1. 2005, č. j. 63 Az 174/2004 - 23, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupkyni stěžovatele, JUDr. Anně Bělunkové, advokátce, se sídlem v Ostravě, Tovární 8, **se stanoví** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 14. 9. 2004, č. j. OAM-2716/VL-10-08-2004, rozhodl žalovaný tak, že žádost o udělení azylu se zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný své rozhodnutí opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byla jeho snaha legalizovat pobyt v ČR, aby zde mohl společně s matkou žít, studovat a věnovat se sportu.

Žalobce napadl citované rozhodnutí včas podanou žalobou, ve které žalovanému vytkl porušení § 3 odst. 3, § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), a § 16 a § 91 zákona o azylu, přičemž pokud jde o skutkové důvody poukázal na svoji žádost o udělení azylu v České republice, protokol o pohovoru, který s ním byl proveden, a ostatní spisový materiál, který se vztahuje k předmětné žádosti o udělení azylu. Žalobce rovněž poukázal na to, že jeho matka žije od roku 2001 v ČR a on chce pobývat v ČR společně s ní. Domníval se, že jeho případ bylo možno podřadit pod ustanovení § 14 zákona o azylu. S ohledem na tyto skutečnosti navrhl, aby Krajský soud v Ostravě napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 17. 1. 2005, č. j. 63 Az 174/2004 - 23, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že žalobce neopustil Ukrajinu z důvodu, že by byl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, ani ze strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo zastávání politických názorů. Bylo zjištěno, že žalobce opustil zemi původu, aby mohl žít společně se svou matkou. Žádal o udělení azylu kvůli legalizaci pobytu v České republice. Důvody uplatněné žalobcem nejsou podřaditelné pod důvody pro udělení azylu, a žalovaný proto nepochybil, jestliže žádost žalobce zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst.1 písm. g) zákona o azylu. Žalobce neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodu uvedených v § 12 zákona o azylu. V reakci na žalobcovu námitku týkající se absence dalších výroků rozhodnutí (neuděleni azylu podle § 14 zákona o azylu a rozhodnutí o překážce vycestování podle § 91 zákona o azylu), krajský soud uvedl, že udělení azylu podle těchto ustanovení se váže na § 12 zákona o azylu, a použití těchto ustanovení je výjimečné. Výrok o překážce vycestování pak žalovaný uvádí jen v rozhodnutích o neudělení nebo odnětí azylu (§ 28), tedy nikoliv v rozhodnutích, jimiž se žádost o udělení azylu zamítá jako zjevně bezdůvodná (§ 91). Podle názoru krajského soudu měl žalovaný dostatečné podklady k tomu, aby zjistil beze zbytku úplně skutkový stav, a aby mohl posoudit důvodnost či nedůvodnost žádosti žalobce. Z obsahu spisu vyplývá, že žalovaný se žádostí žalobce zabýval odpovědně a svědomitě, a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z přílohy k pohovoru s žalobcem vyplývá, že žalobci byla dána možnost, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k protokolu o výslechu, případně navrhl jeho doplnění. Žalovaný si opatřil potřebné doklady pro rozhodnutí (§ 32 odst.1 správního řádu), takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci (§ 3 odst. 4 a 46 správního řádu). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval (§ 47 odst. 3 správního řádu), takže námitky žalobce nejsou důvodné. Nic ze správního spisu nenaznačovalo, že by se žalovaný nezabýval věcí žalobce odpovědně a svědomitě (§ 3 odst. 3 správního řádu).

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel především namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Svá tvrzení odůvodňuje legálním pobytem

na území České republiky, kde chce žít se svou matkou. Odvolává se přitom na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle kterého „každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života…“ Stěžovatel dále poukazuje na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Olsson z roku 1988, A-130, § 81 a ve věci Ericsson c/a Švédsko z roku 1989, A-156, § 71 (rodinný život) a § 58, ze kterých vyplývá, že pro rodiče a jeho dítě je společné soužití základním prvkem jejich rodinného života. Podle stanoviska Komise pro lidská práva případné vyhoštění osoby ze země, v níž má bydliště její blízká rodina, může vést ke stížnostem podle tohoto ustanovení. Vzhledem k uvedenému se proto stěžovatel obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozsudku a dále rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání. V doplnění kasační stížnosti stěžovatel upřesnil, že kasační stížnost podává ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., když krajskému soudu vytýká především to, že ve svém rozhodnutí pominul odůvodnění ve vztahu k ustanovení § 14 zákona o azylu. Stěžovatel má za to, že nelze pro něm spravedlivě požadovat, aby žil na Ukrajině bez matky, neboť by citově a psychicky strádal a jeho zdravý vývoj by byl ohrožen, a jsou tudíž splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti správní orgán odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost ani vady řízení. Žalovaný dále poukazuje na to, že námitky týkající se nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu i porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu ze strany žalovaného nejsou konkretizovány ani podloženy argumenty a žalovanému se proto jeví jako bezpředmětné a formální. K odkazu stěžovatele na čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod žalovaný podotýká, že sama zákonná zástupkyně, která nezletilého stěžovatele v řízení zastupuje, se práva na společné soužití s nezletilým synem na území Ukrajiny dobrovolně zřekla, neboť v roce 2001 vycestovala do ČR a syna zanechala až do roku 2004 u jeho prarodičů. Zákonné zástupkyni pak nic nebrání v tom, aby se navrátila se svým synem do země jejich státního občanství a tam společně žili jako rodina. K námitce ohledně možnosti udělit stěžovateli azyl z humanitárních důvodů žalovaný uvádí, že k dosažení cíle usadit se na území ČR neslouží institut humanitárního azylu, ale je třeba věc řešit v rámci institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR (s přihlédnutím k druhu pobytu na území ČR matky nezletilého stěžovatele). Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační

stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ačkoli stěžovatel výslovně uvedl, že se napadá rozsudek krajského soudu z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti i jejího doplnění zdejší soud dovodil, že je uplatňován i důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnuti, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 31. 8. 2004, prostřednictvím své matky jako své zákonné zástupkyně žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že matka žije od roku 2001 v ČR a přál by si pobývat zde společně s ní. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR stěžovatel uvedl, že v roce 1998 se rodiče rozvedli a byl soudem svěřen do péče matky. Matka se rozhodla v roce 2001 odcestovat do ČR za prací, a tak žil společně s otcem u jeho matky, ale otec obýval zvláštní pokoj. Babička v roce 2003 zemřela, proto o něj po dobu čtyř měsíců pečovala babička z matčiny strany. Aby mu matka zajistila odpovídající vzdělání, rozhodla o jeho odjezdu do ČR, aby zde pobývali společně. Do ČR přicestoval dne 4. 6. 2004 a prokázal se cestovním dokladem a turistickým vízem na devadesát dnů. Matka se pokoušela prostřednictvím turistické kanceláře zajistit prodloužení jeho víza, ale byla neúspěšná, proto se rozhodla vyhledat azylové zařízení. Tam jí však bylo policisty sděleno, že platnost víza ještě nevypršela a měla se dostavit po uplynutí této doby. Potvrdil, že mu nebránily žádné objektivní okolnosti, aby požádal o udělení azylu již v dřívější době. Vstupem do azylového řízení se snaží legalizovat si pobyt v ČR, aby zde mohl žít s matkou, studovat a věnovat se sportu. V případě návratu na Ukrajinu by o něj neměl kdo pečovat, neboť otec po rozvodu založil novou rodinu. V závěru pohovoru potvrdil, že neměl žádné další potíže se soukromými osobami a vyloučil problémy se státními orgány Ukrajiny. Jiné důvody, pro které opustil Ukrajinu a žádá o azyl v ČR, neuvedl.

Podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 citovaného zákona. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Ostravě řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného v rámci stěžovatelem uplatněných žalobních námitek a své závěry vyčerpávajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelovi důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, nýbrž skutečnosti sdělované stěžovatel plně ospravedlňovaly postup podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejším soudem, žádost o azyl, jejímž důvodem je především snaha zlegalizovat si pobyt na území České republiky je zřejmě nedůvodná. Institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu) a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (ekonomických, osobních, rodinných) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu. Soudu nezbývá, než, stejně jako žalovaný, odkázat žalobce na zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR, v platném znění, jehož institutů měl využít, pokud si zde chce upravit svůj pobyt se svou matkou.

Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit se stěžovatelovou námitkou, že krajský soud ve svém rozhodnutí pominul odůvodnění ve vztahu k ustanovení § 14 zákona o azylu, což činí napadený rozsudek nepřezkoumatelným ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Jak vyplývá z rekapitulační části tohoto rozsudku, krajský soud se touto otázkou zabýval a správně vyložil, proč výrok o neudělení azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu nemusel být v rozhodnutí žalovaného obsažen. K samotnému přesvědčení, že stěžovatelova situace indikuje nezbytnost udělit mu humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzování podmínek pro udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu spadá do diskreční pravomoci žalovaného a jeho smyslem je možnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (obdobně viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Nejvyšší správní soud neshledal ani v tomto směru ze strany žalovaného žádné pochybení.

Nejvyšší správní soud rovněž neshledal žádná pochybení procesní povahy, pro něž by bylo třeba rozsudek Krajského soudu v Ostravě rušit. Nebylo zjištěno, že by skutková podstata, z níž žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu

ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Naopak je zdejší soud toho názoru, že žalovaný vycházel zejména ze skutečností, které sdělil sám stěžovatel. Nebylo dále shledáno, že by při zjišťování skutkové podstaty byl žalovaným porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, na které stěžovatel poukazuje, a že by tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí. Správní orgán musí umožnit žadateli o azyl sdělit v řízení všechny okolnosti, které považuje pro udělení azylu za významné, avšak není jeho úkolem předestírat důvody, pro které je azyl obvykle poskytován (obdobně viz rozsudek NSS sp. zn. 5 Azs 26/2003). Tímto způsobem žalovaný v případě stěžovatele postupoval, přičemž ze spisu není patrno, a stěžovatel to ani netvrdí, že by byl jakýmkoliv způsobem v průběhu řízení o udělení azylu omezován při sdělení důvodů, pro něž o azyl žádá.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušit, neboť zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, ani nebyla shledána nepřezkoumatelnost rozhodnutí tohoto soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupkyni stěžovatele, JUDr. Anně Bělunkové, která byla ustanovena stěžovateli k jeho žádosti usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 4. 2005, č. j. 63 Az 174/2004 - 40, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč (převzetí a příprava zastoupení – § 9 odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb. a doplnění kasační stížnosti), k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude zástupkyni stěžovatele vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu